

#3 – 04 '25

ДАЙДЖЕСТ

Реформи шкільного харчування
за січень-квітень 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3	III – МІЖНАРОДНА АКТИВНІСТЬ КОМАНДИ РЕФОРМИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ.....	17
I – ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАД. КАСКАДНИЙ МЕТОД ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ.....	4	7 лютого – зустріч з делегацією посольства Республіки Словенії в Україні на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Пані Матеею Превольшек з Командою реформи шкільного харчування	17
29 січня – візит ініціаторки реформи Олени Зеленської на Дніпропетровщину	4	13 березня – International School Meals Day 2025 Webinar	18
Лютий – візит Команди реформи шкільного харчування у Чернігівську, Волинську, Рівненську, Полтавську та Сумську області	5	19 березня – візит першої леді Олени Зеленської у Фінляндію	18
Березень – розширення програми безоплатного шкільного харчування	7	27-28 березня – участь України в міжнародному саміті «Nutrition for Growth 2025 Paris» у Парижі	19
Громади отримали субвенцію на забезпечення безоплатного харчування учнів 1-4 класів	8	Квітень – перша леді України Олена Зеленська зустрілася з Жаком Гербером – Уповноваженим Уряду Швейцарії з питань України	20
Громади отримали підтримку від ВПП ООН на покращення якості гарячого харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти	9	IV – ПАРТНЕРСТВО ТА СПІЛЬНІ ПРОЄКТИ	21
Затвердження Міністерством економіки України Методичних рекомендацій щодо здійснення закупівель у сфері організації харчування	9	Березень – БО БФ «ЖОВТО БЛАКИТНІ КРИЛА» в межах реалізації проекту «Посилення соціального захисту дітей в Україні шляхом впровадження стандартів НАССР і модернізації шкільних їдалень» оголошує конкурс з відбору закладу загальної середньої освіти	21
II – РЕАЛІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ	10	V – НАВЧАЛЬНІ КУРСИ, ВЕБІНАРИ, ПОСІБНИКИ	22
Реалізація субвенції на модернізацію харчоблоків у 2024 році	10	24 січня – навчальний тренінг для представників органів місцевого самоврядування, проектувальників, архітекторів та представників проектних організацій	22
Спільний проєкт з Антикорупційною ініціативою ЄС (EUACI)	10	13 лютого – безоплатний онлайн-курс «Основи здорового харчування для учнів 5–9 класів»	23
20 січня – старт конкурсу проєктів для модернізації харчоблоків у закладах освіти.....	13	Лютий – дослідження про ожиріння в рамках Європейської ініціативи ВООЗ	24
4 березня – Постанова №241 від Кабінету Міністрів України: продовження фінансування модернізації шкільних харчоблоків	14	17 березня – навчальний тренінг «Як провести ефективні закупівлі під час модернізації харчоблоків закладів освіти?»	25
14 березня – Мінрозвитку оголосило конкурс щодо прийому заявок на участь у програмі «Енергоефективність громадських будівель в Україні» від Європейського інвестиційного банку	15	VI – ДОКУМЕНТИ, ЗАТВЕРДЖЕНІ В РАМКАХ РЕФОРМИ	26
Масштабування фабрик-кухонь. Візит представників областей у Бучу для обміну досвідом	16	7 січня – затверджено Державний освітній стандарт з професії «Кухар закладу освіти»	26

Вітаємо! Перед вами третій випуск дайджесту від Команди реформи шкільного харчування. У ньому зібрані ключові події та досягнення, що відбулися упродовж перших чотирьох місяців 2025 року на шляху впровадження змін у систему харчування в закладах освіти.

Розпочата у 2020 році за ініціативи першої леді Олени Зеленської, реформа продовжує зміцнювати позиції: розвивається на національному рівні, поглиблюється в громадах і поступово інтегрується у міжнародний контекст. Ми й надалі прагнемо зробити шкільне харчування якісним, здоровим та безпечним для кожної дитини – і кожен ваш внесок у цю справу має значення.

У цьому випуску – найважливіші новини, події, практики та корисні матеріали для ознайомлення й поширення. Дякуємо, що залишаєтесь з нами, – і бажаємо приємного читання!

РОЗДІЛ I – ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАД. КАСКАДНИЙ МЕТОД ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ

29 січня — візит ініціаторки реформи Олени Зеленської на Дніпропетровщину

У межах робочої поїздки до Дніпропетровської області перша леді України ознайомилася з перебігом реформи шкільного харчування в регіоні. Разом із Командою реформи та представниками обласної адміністрації вона відвідала ліцеї, де вже функціонують оновлені харчоблоки.

Модернізація їдалень стала можливою завдяки державній субвенції в розмірі 1,5 млрд гривень, виділеній у 2024 році. Відбір шкіл для участі у програмі відбувався через відкритий конкурс, організований у цифровій системі DREAM за підтримки Антикорупційної ініціативи ЄС.

Серед 173 обраних проєктів — два ліцеї Кам'янського.

Комплексна модернізація внесла такі позитивні зміни:

- понад 1100 учнів отримують збалансоване гаряче харчування;
- створено сучасне середовище для організації харчування;
- встановлено нове обладнання та забезпечено відповідність стандартам безпеки і якості.

Усього у Дніпропетровській області в рамках субвенції уряду модернізовано харчоблоки в 12 закладах загальної середньої освіти.

Олена Зеленська, ініціаторка реформи зазначила: «Ми розповідали про те, як втілюємо реформу шкільного харчування під час оборони країни. Це справило на наших гостей велике враження: ремонти їдалень і кухонь, покращення і оздоровлення меню в екстремальних умовах — те, чого не робив ще ніхто у світі».

Лютий – візит Команди реформи шкільного харчування у Чернігівську, Волинську, Рівненську, Полтавську та Сумську області

Реформа шкільного харчування поступово змінює підходи до організації харчування у школах по всій країні. Команда реформи шкільного харчування продовжує працювати з регіонами, щоб підтримати впровадження змін на місцях і забезпечити кожній дитині доступ до здорового харчування.

У межах робочих поїздок керівник команди Орест Степаняк відвідав Чернігівську, Волинську, Рівненську, Полтавську та Сумську області. Основна мета візитів – поспілкуватися з представниками місцевої влади, оглянути модернізовані харчоблоки, оцінити умови у школах і проаналізувати, як працюють різні моделі організації харчування.

Команда впроваджує реформу каскадним методом. Тобто надає експертну підтримку громадам, допомагає обирати ефективні рішення і ділитися прикладами успішних кейсів з інших регіонів.

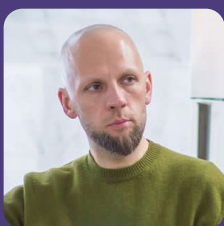
Чернігівщина вкотре підтвердила свою рішучість у впровадженні змін. Тут модернізовано Лосинівський заклад загальної середньої освіти, де щодня харчується 277 учнів. У гімназії №35 завершуються ремонтні роботи, а в гімназії №13 триває облаштування сучасного харчоблока в межах Швейцарсько-українського проекту DECIDE. Створення кулінарного хабу на базі Чернігівського центру професійно-технічної освіти відкриває нові можливості для підготовки кухарів.

У Волинській області активно впроваджуються різні моделі організації харчування. Особливо вирізняється приклад Дубівського ліцею, який за моделлю «опорної кухні» щодня забезпечує харчуванням майже 500 дітей у чотирьох закладах. У Волинському обласному ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою оновлена їдальня забезпечує понад 500 учнів чотириразовим збалансованим харчуванням відповідно до сучасних стандартів.

Полтавщина демонструє технологічний підхід: у Кременчуці діє кулінарний хаб, де вже понад третина шкільних кухарів пройшла підвищення кваліфікації. У Полтаві завершується модернізація харчоблоків у ліцеях №26 та №38, а в Диканській школі вже повністю оновлено їдальню для понад 350 учнів.

Сумська область, попри складну безпекову ситуацію, досягла вражаючих результатів: за рік завершено модернізацію харчоблоків у п'яти школах, ще вісім проєктів – на фінальному етапі. Тут також створено потужний кулінарний хаб, здатний готувати фахівців для шкільних та дошкільних закладів усієї області.

“

Успіх залежить від рішучості керівників на місцях. Ми завжди готові підтримати тих, хто вже сьогодні прагне якісних змін», – наголосив Керівник команди реформи шкільного харчування Орест Степанюк

”

Березень – розширення програми безоплатного шкільного харчування

Від жовтня 2024 року уряд [виділяє субвенцію на організацію безоплатного гарячого харчування](#) для учнів початкових класів. Станом на сьогодні вже понад 1,6 мільйона учнів харчуються безоплатно – завдяки державній субвенції або фінансуванню з місцевих бюджетів. Україна продовжує інвестувати у здоров'я дітей – програма безоплатного шкільного харчування поступово охопить учнів середньої та старшої школи.

Наступні етапи реформи передбачають поступове розширення програми:

- з вересня 2025 року безоплатне харчування отримають також учні 5–11 класів у прифронтових і найбільш постраждалих від воєнних дій областях;
- з вересня 2026 року – програма охопить 5–6 класи в усіх регіонах України;
- у подальші роки планується розширення програми на інші класи.

Ефективне розширення програми вимагає системного підходу до вирішення інфраструктурних та організаційних завдань, серед яких:

- модернізація харчоблоків та оновлення обладнання;
- створення сучасних навчальних програм і кулінарних хабів для підвищення кваліфікації кадрів;
- впровадження ефективної системи мотивації для залучення працівників у сферу шкільного харчування;
- посилення контролю якості продуктів і дотримання нових стандартів безпеки.

Протягом 2025 року планується оновлення харчоблоків приблизно у 210 школах.

Громади отримали субвенцію на харчування учнів 1-4 класів

Урядом надано [субвенцію](#) та [розподілено](#) між місцевими бюджетами 2,83 млрд гривень на організацію безоплатного гарячого харчування учнів початкових класів на січень-травень 2025 року.

Кошти розподілено між місцевими бюджетами 22 регіонів. Через безпекову ситуацію субвенція не поширювалась на громади у Донецькій, Луганській та Херсонській обл.

Програму вдосконалено та охоплено більше напрямків, до неї включено спеціальні та спеціалізовані школи. Харчування отримуватимуть також діти, які навчаються за індивідуальним планом (педагогічний патронаж), якщо вони перебувають у закладі освіти.

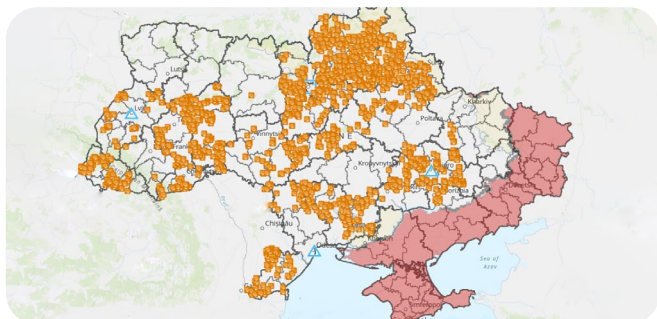
Субвенція може бути використана як для придбання продуктів харчування, так і для оплати послуг кейтерингу або аутсорсингу

на забезпечення безоплатного

для забезпечення гарячого харчування учнів початкових класів у закладах освіти, де організовано процес очного навчання або поєднується очне з дистанційним навчанням. У разі забезпечення харчування надавачами послуг з харчування (кейтеринг або аутсорсинг) за рахунок коштів субвенції оплачується не більш як 70 відсотків вартості такої послуги, ще 30 відсотків вартості послуги фінансується з місцевого бюджету.

Оновлений механізм надання субвенції дозволяє охопити більше дітей і забезпечити їх повноцінним гарячим харчуванням навіть у складних умовах. Команда реформи шкільного харчування продовжує супровід реалізації програми на місцях.

Громади отримали підтримку від ВПП ООН на покращення якості гарячого харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти

Повноцінне харчування в школах — важливий компонент створення безпечного та гармонійного розвитку для учнів. Одним із прикладів ефективної міжнародної співпраці в цій сфері стала спільна ініціатива Міністерства освіти і науки України та Всесвітньої продовольчої програми ООН.

МОН разом із ВПП ООН реалізують програму фінансування гарячого харчування для понад 150 тисяч учнів початкових класів у 1428 закладах освіти у 310 громадах 16 областей України.

Уряд виділив два транші по 74,6 млн грн кожен. Перший транш затверджено [постановою КМУ №1451](#), другий — [постановою №248](#). Станом на березень 2025 року з першого траншу використано 35,4% коштів (26,39 млн грн).

Динаміка використання коштів у першому кварталі свідчить про зростання довіри до Програми:

- Січень — 2,9 млн грн;
- Лютий — 7,5 млн грн;
- Березень — 12,8 млн грн.

Фахівці МОН і ВПП провели дві масштабні наради (17 січня та 7 березня), систематично інформують громади та школи та пояснюють механізми участі у Програмі.

Наразі підготовлено розподіл наступного траншу, громади отримують кошти у травні 2025 року.

Затвердження Міністерством економіки України Методичних рекомендацій щодо здійснення закупівель у сфері організації харчування

Рациональна організація харчування в школах неможлива без чітко налагоджених закупівельних процесів. Щоб допомогти громадам впроваджувати їх якісно та без порушень, Міністерство економіки України затвердило [Методичні рекомендації](#) щодо здійснення закупівель у сфері організації харчування.

До рекомендацій додано два зразки тендерної документації:

- [Примірна тендерна документація для закупівлі кейтерингових послуг](#);
- [Примірна тендерна документація для закупівлі послуг їдалень](#).

Цей документ створено з урахуванням практичних викликів, з якими стикаються заклади освіти. Він містить чіткі орієнтири щодо проведення закупівель як продуктів харчування при забезпеченні харчування закладом освіти самостійно, так і послуг харчування (кейтеринг або аутсорсинг). Основна мета — забезпечити прозорість, ефективність і відповідність стандартам якості на всіх етапах закупівель.

РОЗДІЛ II – РЕАЛІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ

Реалізація субвенції на модернізацію харчоблоків у 2024 році

Модернізація харчоблоків – один із наймасштабніших напрямків реформи шкільного харчування, який потребує значних фінансових ресурсів, тому у 2024 році Уряд виділив 1,5 млрд грн субвенції на оновлення шкільних їдалень.

А саме на 173 проекти, з яких:

- 139 проектів за технологічною моделлю Базова кухня;
- 27 проектів за технологічною моделлю Опорна кухня;
- 7 проектів – отримувачі від Фабрики-кухні.

Станом на кінець 2024 року підсумки реалізації 173 проектів виглядають наступним чином:

- повністю освоєно виділені кошти субвенції – 51 проект;
- використано виділений обсяг коштів або виконано будівельні роботи, або використано кошти від вартості проекту на 40% і більше – 75 проектів;
- використано виділений обсяг коштів на менше ніж 40% – 31 проектів;
- не розпочали роботи – 6 проектів.

Спільний проєкт з Антикорупційною ініціативою ЄС (EUACI)

Модернізація харчоблоків у закладах освіти в межах другого етапу реформи шкільного харчування реалізується зусиллями Міністерства освіти і науки України спільно з Командою реформи шкільного харчування та за підтримки Антикорупційної ініціативи ЄС (EUACI). Це провідна міжнародна антикорупційна

програма в Україні, що фінансується ЄС, співфінансується і впроваджується Міністерством закордонних справ Данії. Головна мета – забезпечити всіх школярів якісним та безпечним харчуванням.

У 2025 році програма державної субвенції продовжує діяти, і наразі триває відбір нових проектів на суму 960 мільйонів гривень. МОН створило Комісію з розгляду пріоритетованих проектних заявок, після чого подає узгоджені пропозиції до Кабінету Міністрів для остаточного розподілу коштів.

Враховуючи масштабність інвестицій та можливі ризики на різних етапах реалізації, виникла нагальна потреба у впровадженні прозорої системи моніторингу ефективного використання державної субвенції. Тому в травні 2024 року МОН звернулося до ЕУАСІ з проханням провести оцінку проектно-кошторисної документації з погляду можливих корупційних, технічних і технологічних ризиків, щоб забезпечити прозорість та ефективність реалізації проектів.

ПРОЄКТ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЕУАСІ, МОН ТА КОМАНДИ РЕФОРМИ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ У ТРИ ЕТАПИ:

1 ЕТАП: Перевірка проектно-кошторисної документації

У межах реалізації проекту модернізації харчоблоків експерти Антикоруційної ініціативи ЄС (ЕУАСІ) здійснили перевірку усіх пріоритезованих та відібраних через систему DREAM проектів. Перевірка проходила у два етапи.

На першому було перевірено 187 проектів, у межах яких виявлено витрати, що не передбачені умовами субвенції, завищені ціни, техніку з підсанкційних країн, а також недотримання технічних вимог щодо обладнання. За результатами кожної оцінки надавалися конкретні рекомендації, які були передані Міністерству освіти і науки України для подальшого розгляду.

Експерти Антикоруційної ініціативи ЄС (ЕУАСІ) здійснили перевірку усіх пріоритезованих та відібраних через систему DREAM. Було перевірено 187 заявок, де виявили низку порушень: завищені ціни, техніку з підсанкційних країн, витрати, не передбачені умовами субвенції, а також технічні невідповідності. Після врахування зауважень експерти перевірили 159 доопрацьованих проектів.

Загалом за результатами двох етапів перевірки було виявлено необґрунтовані витрати на загальну суму 132,9 млн грн, що дозволило здійснити перерозподіл субвенції та профінансувати ще 20 шкіл. У підсумку, до подальшого фінансування було рекомендовано 173 проекти.

2 ЕТАП: Проведення моніторингу процедури публічних закупівель робіт з будівництва та модернізації харчоблоків

ГО Центр громадського моніторингу та досліджень долучилась до експертів ЕАУСІ та здійснила детальний аналіз тендерної документації, зокрема й кошторисної частини.

Усього було проаналізовано 233 закупівельні процедури. У 14 випадках виявлено суттєві порушення законодавства, а ще в 64 – незначні недоліки, такі як надмірні вимоги до учасників або потенційно дискримінаційні умови. За результатами моніторингу було підготовлено 35 офіційних звернень до замовників і МОН. Внаслідок цього у трьох випадках закупівлі були передані на розгляд Державної аудиторської служби, яка підтвердила наявність порушень. Завдяки рекомендаціям експертів вдалося внести зміни до тендерної документації у дев'яти випадках і двічі скоригувати умови договорів.

Особливу увагу приділили кошторисам: із 18 перевірених закупівель у межах однієї після виявлених недоліків було укладено додаткову угоду, що дозволило зменшити витрати будівництва на 1 08 154 грн.

3 ЕТАП: Моніторинг будівельних робіт

Для дистанційного моніторингу прозорості під час реалізації будівельних проєктів у закладах освіти експерти EUACI створили [інтерактивний дашборд](#). Він дозволяє візуалізувати хід робіт, фінансування, закупівлі та фотозвіти з об'єктів.

Оцінка будівництва базується на 80 показниках, що охоплюють фотозвітність, дотримання принципів НАССР та відповідність вимогам чинного будівельного законодавства. Уся інформація регулярно передається МОН для подальших рішень.

Станом на березень 2025 року перевірено 126 об'єктів. У 20 областях зафіксовано 87 порушень.

Запроваджені в межах проєкту інструменти моніторингу дозволяють не лише фіксувати порушення, але й швидко реагувати на них. Налагоджена комунікація між усіма сторонами – експертами, замовниками та підрядниками – сприяє оперативному усуненню недоліків і підвищенню якості реалізації.

Такі підходи дають змогу громадам ефективно втілювати інфраструктурні ініціативи, працюючи у партнерстві з міжнародними організаціями та забезпечуючи прозоре використання бюджетних коштів.

Методична підтримка та навчання

У межах модернізації харчоблоків експерти EUACI надали всебічну методичну підтримку замовникам і виконавцям робіт.

Експерти EUACI розробило посібники з відповідними рекомендаціями:

- [Рекомендації щодо проведення добросовісних закупівель модернізації харчоблоків та їдалень у закладах середньої освіти;](#)
- [Рекомендації щодо здійснення технічного нагляду під час реконструкції та капітального ремонту їдалень \(харчоблоків\) закладів загальної середньої освіти;](#)
- [Інструкція з проведення фотозвіту під час технічного нагляду.](#)

Щоб забезпечити ефективне впровадження цих матеріалів, було організовано чотири навчальні тренінги, в яких узяли участь понад 1500 осіб. Крім того, в процесі реалізації проєктів проводилися координаційні зустрічі, на яких експерти надавали практичні консультації щодо підготовки та реалізації будівельних робіт.

Від початку реалізації ініціативи пріоритетом стало створення сучасних і безпечних харчоблоків у школах, які відповідають стандартам якості та реалізуються з дотриманням принципів добросовісності.

У процесі впровадження проєкту було розроблено ефективну модель реалізації проєктів, яка охоплює прозорість, моніторинг, аналітику, навчання та супровід процесів. Цей підхід вже довів свою дієвість і може бути застосований в інших сферах публічного управління. Крім того, розроблену систему контролю за використанням коштів можливо адаптувати й для міжнародних ініціатив.

EUACI та Команда реформи продовжують плідну співпрацю задля добросовісного впровадження змін в рамках реформи шкільного харчування.

20 січня – старт конкурсу проєктів для модернізації харчоблоків у закладах освіти

У Державному бюджеті України на 2025 рік передбачено 960 млн грн субвенції місцевим бюджетам на реалізацію інвестиційних проєктів з придбання обладнання та модернізації харчоблоків у закладах освіти, зокрема у військових ліцей та ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою.

Хто може взяти участь у конкурсі:

- військові ліцеї;
- школи з кількістю учнів від 200 осіб;
- школи з кількістю від 100 учнів, якщо вони єдині в громаді;
- заклади, що проводять навчання в очному або змішаному форматі та мають укриття або планують їх облаштувати до кінця року.

Основними вимогами для участі є наявність розробленої проєктної документації з проведеною експертизою та підтверджене співфінансування з місцевого бюджету.

Типи проєктів:

«Базова кухня» – для шкіл із загальною чисельністю 200–600 учнів.

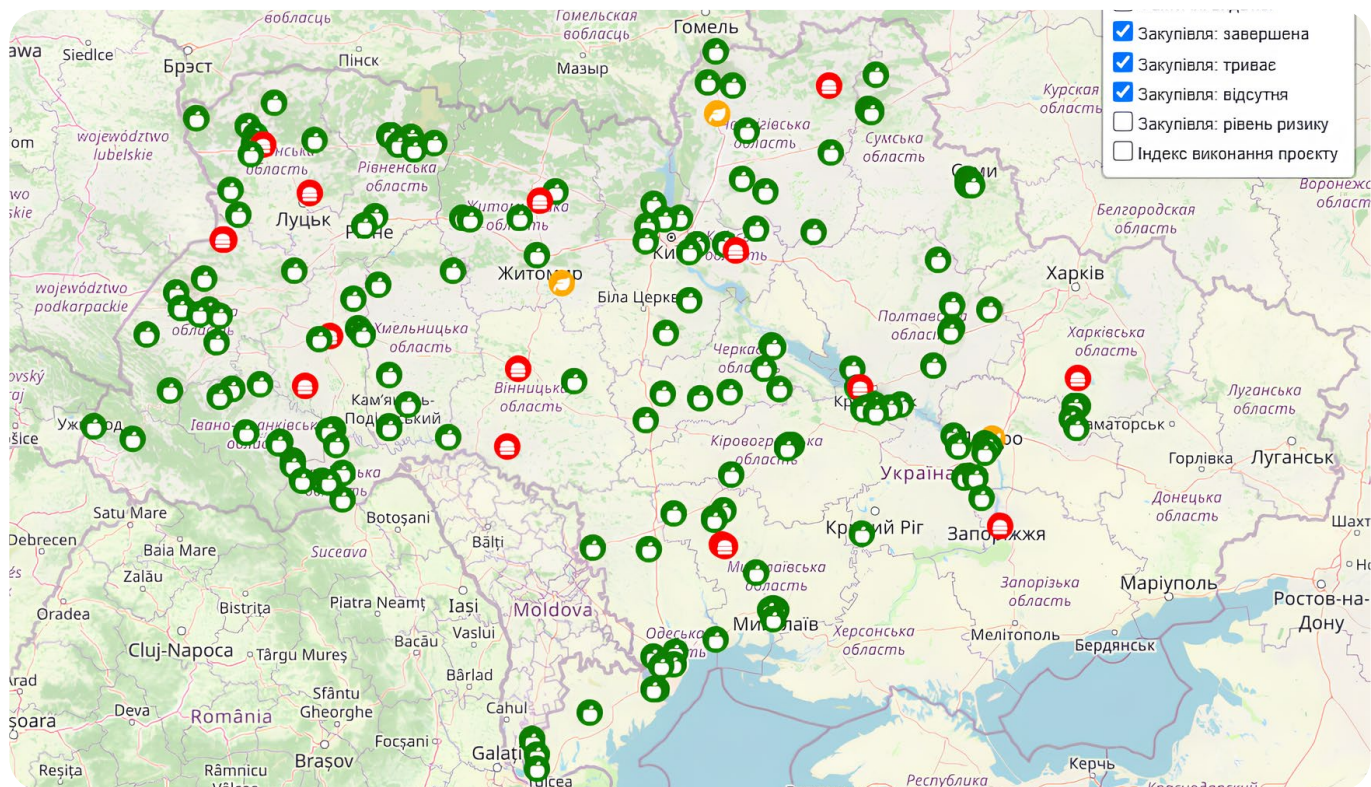
«Опорна кухня» – для шкіл із загальною чисельністю 700–1500 учнів. Проєкт повинен включати їдальні (харчоблоки) у закладах освіти, в яких буде опорна кухня та кілька отримувачів послуг прилеглих закладів освіти.

«Фабрика-кухня» – школи, для яких надаватимуться послуги з харчування від фабрики-кухні, якщо така модель реалізована чи протягом поточного року реалізується в регіоні.

Етапи відбору:

- Подання заявок у цифровій системі DREAM: 20 – 29 січня 2025 року;
- Оцінювання проєктів обласними адміністраціями: 30 січня – 5 лютого;
- Перевірка МОН та формування переліку проєктів: з 6 лютого.

На конкурс подано 218 заявок на загальну суму понад 2,29 млрд грн. Перевірка заявок триває, зокрема на відповідність стандартам проєктування та системі НАССР.

4 березня – Постанова №241 від Кабінету Міністрів України: продовження фінансування модернізації шкільних харчоблоків

У 2024 році в межах реформи шкільного харчування було розпочато десятки ініціатив з реконструкції харчоблоків у школах по всій Україні. Щоб підтримати ці проекти на завершальному етапі та уникнути втрати вже вкладених ресурсів, Уряд ухвалив рішення про додаткове фінансування.

4 березня 2025 року Кабінет Міністрів України затвердив постанову №241, якою визначено порядок і умови надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. Субвенція спрямована на придбання обладнання, реконструкцію та модернізацію харчоблоків у закладах загальної середньої освіти.

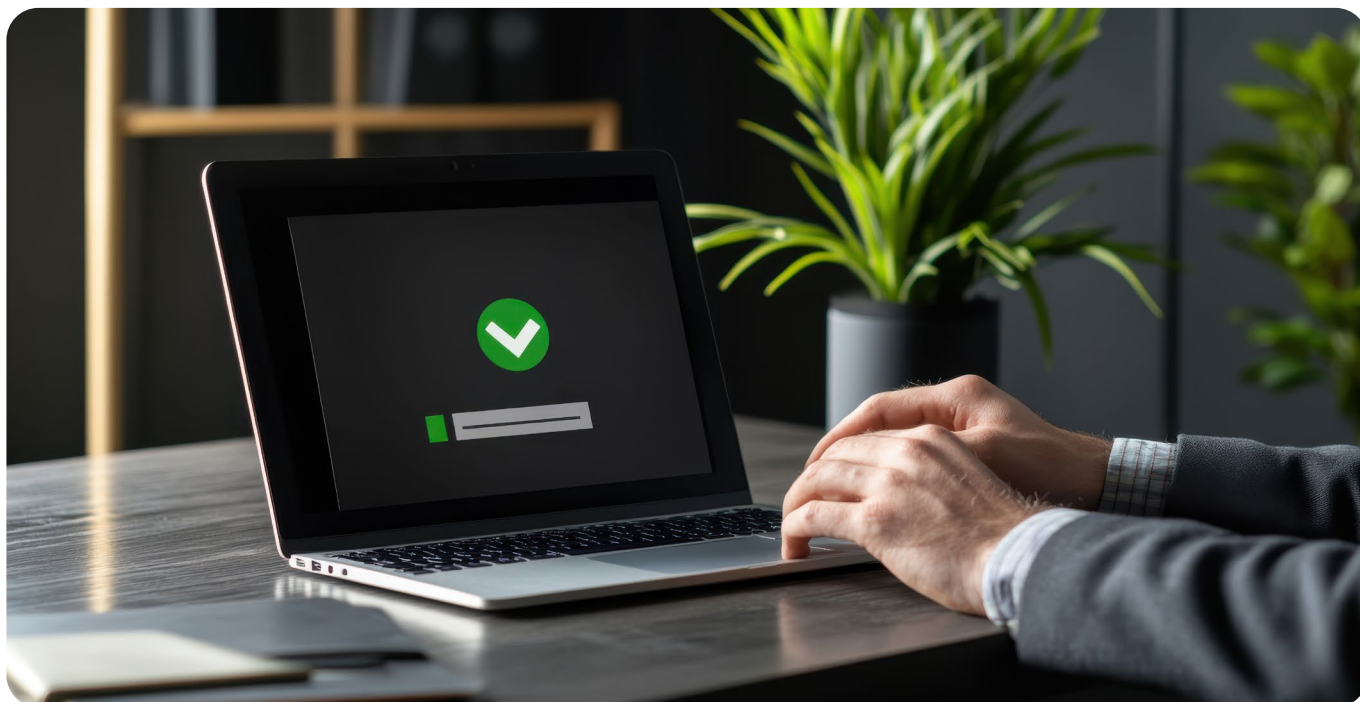
Фінансування охоплює 75 проектів, що у 2024 році були реалізовані більш ніж на 40%. Загальна сума субвенції становить 256,4 млн грн, що дозволить завершити ремонтні роботи

у вже розпочатих проектах модернізації.

Реалізація кожного проекту супроводжується моніторингом – у цифровому [дашборді](#) відображаються ключові індикатори:

- поточний рівень прогресу;
- відповідність робочої документації;
- стан комунікацій та інженерних систем;
- відповідність принципам НАССР;
- наявність необхідного технологічного обладнання;
- підтвердження виконаних робіт.

Продовження фінансування демонструє системний підхід до реалізації реформи шкільного харчування. Завершення розпочатих проектів – важливий етап, що дозволяє уникнути нераціонального використання ресурсів і забезпечує реальні зміни для тисяч учнів по всій країні.

14 березня – Мінрозвитку оголосило конкурс щодо прийому заявок на участь у програмі «Енергоефективність громадських будівель в Україні» від Європейського інвестиційного банку

Енергоефективність у закладах освіти та охорони здоров'я стає все більш актуальною темою, особливо в умовах післявоєнного відновлення та зростання вартості енергоносіїв.

Саме тому 14 березня 2025 року стартував 4-й етап відбору проектів у межах програми «Енергоефективність громадських будівель в Україні», яку реалізує Міністерство розвитку громад та територій України за підтримки Європейського інвестиційного банку. До участі запрошуються заклади освіти, охорони здоров'я та соціальної сфери, які можуть подати заявки на фінансування енергоефективних рішень.

Програма передбачає:

- Термомодернізацію шкіл, лікарень, дитсадків, спортивних закладів та інших громадських будівель;

- Ремонт пошкоджених будівель та адаптація приміщень під потреби внутрішньо переміщених осіб.

Прийом заявок триватиме до 31.07.2025 року.

Команда реформи рекомендує розглядати можливість комплексного оновлення шкільної інфраструктури, поєднуючи енергоефективні рішення з модернізацією харчоблоків. Такий підхід дозволить вирішити одразу кілька критичних завдань: забезпечити відповідність санітарним та енергетичним нормам, створити безпечні й комфортні умови для приготування їжі, а також знизити експлуатаційні витрати закладу освіти.

Масштабування фабрик-кухонь. Візит представників областей у Бучу для обміну досвідом

Інноваційна технологічна модель організації харчування «фабрика-кухня» довела свою ефективність у рамках реформи шкільного харчування. У березні 2025 року зацікавлення таким форматом організації харчування підтвердив візит представників десяти областей до фабрики-кухні у Бучі, яка щоденно виготовляє понад 7 500 порцій їжі. Гості ознайомилися з процесом приготування страв за технологією cook&chill та логістикою.

Принципи роботи фабрики-кухні включають повне приготування їжі, швидке охолодження готових страв, а також їхнє зберігання в умовах стабільного температурного контролю від 3° С до 5° С з подальшим розігрівом у пароконвектоматі перед подачею. Такий підхід гарантує безпечність продукції та сприяє забезпеченню рівного доступу школярів до якісного харчування,

незалежно від технічного забезпечення окремих навчальних закладів.

У межах візиту учасники також відвідали школи Бучанської громади, побачивши, як організовано видачу їжі в різних умовах – від невеликої школи в селі Блиставиця до великого міського закладу в Бучі. Разом зі школярами вони спробували страви, дізналися про враження дітей та оцінили смакові якості обідів.

Масштабування моделі фабрик-кухонь є одним із наступних етапів реформи. Запровадження таких інноваційних підприємств у різних регіонах країни дозволить охопити більше дітей якісним, збалансованим харчуванням – ефективно, раціонально та без втрати якості.

РОЗДІЛ III – МІЖНАРОДНА АКТИВНІСТЬ КОМАНДИ РЕФОРМИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ

7 лютого – зустріч з делегацією посольства Республіки Словенії в Україні на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Пані Матесою Превольшек з Командою реформи шкільного харчування

У межах візиту було представлено поступ реформи у закладах освіти: модернізований харчоблок ліцею «Зміна» в Києві, де їжу готують на місці; формат доставлення страв із фабрики-кухні до Бучанського ліцею №9; а також інноваційне підприємство «Фабрика-кухня» в Бучі, що щодня забезпечує збалансованим харчуванням понад 7500 учнів.

Демонстрація досягнень, дискусії та відкритість до нових підходів дозволяють впроваджувати ефективні рішення та адаптувати світовий досвід до українських реалій. Зустріч посилила міжнародну співпрацю між Україною та Словенією у сфері шкільного харчування, відкривши нові перспективи для впровадження найкращих європейських практик.

13 березня – International School Meals Day 2025 Webinar

13 березня відбувся вебінар до Міжнародного дня шкільного харчування – International School Meals Day 2025 Webinar, організований Дослідницьким консорціумом здоров'я та харчування в школах – науковою платформою Коаліції шкільного харчування.

Захід під назвою «Дивовижна наука шкільного харчування: навчання від 1000 експертів» зібрав понад 1000 професорів, науковців і практиків, які представляють 105 країн світу. Вебінар став не лише майданчиком для обміну знаннями, а й відзначенням п'ятої річниці створення

Коаліції – ініціативи, що виникла у відповідь на виклики пандемії COVID-19.

Під час вебінару Україна представила свій досвід трансформації шкільного харчування, акцентувавши на впровадженні сучасних стандартів, оновленні матеріально-технічної бази та розширенні міжнародного партнерства. Презентація викликала інтерес серед міжнародної спільноти, засвідчивши, що український підхід до реформи активно інтегрується в глобальні практики у сфері харчування дітей.

19 березня – візит першої леді Олени Зеленської у Фінляндію

Безоплатне шкільне харчування – один із фундаментальних елементів фінської моделі добробуту. Система, що діє з 1943 року та закріплена законодавчо, гарантує щоденне забезпечення учнів по всій країні гарячою та збалансованою їжею. Підхід, який свого часу надихнув і українську реформу, продовжує залишатися цінним джерелом досвіду. Під час візиту до Фінляндії 19 березня перша леді України Олена Зеленська мала змогу на власні очі побачити, як функціонує ця

модель у повсякденному житті шкіл, та обговорити її особливості з місцевими експертами.

Сьогодні Україна активно розвиває реформу навіть в умовах війни. Впроваджуються сучасні стандарти якості, оновлюються харчоблоки, створюються фабрики-кухні, а у шкільному меню дедалі більше корисних і збалансованих страв. Фінляндія – не лише приклад для наслідування, а й надійний партнер: країна послідовно підтримує українські освітні зміни, зокрема у межах програми «Нова українська школа».

Перша леді відвідала місцеву школу разом із міністром освіти країни Андерсом Адлеркройцом та першою леді Фінляндії Сюзанн Іннес-Стубб. Вони побачили, як облаштована школа та система укріптів.

Приклад Фінляндії надихає робити все можливе, аби українські діти були щасливими та здоровими.

27-28 березня – участь України в міжнародному саміті «Nutrition for Growth 2025 Paris» у Парижі

Україна презентувала власний досвід реформи шкільного харчування на глобальному саміті, присвяченому питанням харчової безпеки. На міжнародному заході були присутні представники високого рівня, зокрема Президент Франції Емманюель Макрон, Прем'єр-міністр Франції Франсуа Байру, Виконавчий директор ВПП ООН, Сінді Маккейн, міністри, очільники міжнародних організацій, дипломати та експерти.

Українська делегація на чолі із заступником міністра освіти і науки Андрієм Сташківим, керівником Команди реформи Орестом Степаняком та директоркою департаменту економічної дипломатії Міністерства закордонних справ Кірою Спиридоною презентувала досягнення реформи, що триває навіть в умовах повномасштабної війни.

Під час саміту Андрій Сташків офіційно підписав Глобальний договір щодо інтеграції харчування, до цього також долучились представники понад 40 країн, підтвердивши свою готовність діяти системно для забезпечення здорового харчування дітей.

Крім того, делегація провела зустріч з Державним міністром з питань міжнародного розвитку Латинської Америки та Карибського басейну в уряді Великої Британії Дженні Чемпен, з якою обговорили прискорення глобальних зусиль у боротьбі з недоїданням.

Окрему увагу було приділено результатам реформи, зокрема масштабному оновленню інфраструктури, впровадженню нових стандартів і розвитку культури здорового харчування серед школярів. У 2024 році завдяки державному фінансуванню реалізовано 126 інфраструктурних проєктів, а вже у 2025 році на це передбачено ще 960 млн грн. Сьогодні понад 1,6 млн дітей щоденно отримують якісне та збалансоване харчування в межах реформи.

Саміт Nutrition for Growth став для України не лише важливою дипломатичною подією, а й майданчиком для посилення міжнародної співпраці. Як зазначив Керівник команди реформи Орест Степаняк: «Реформа шкільного харчування – це не просто покращення меню в їдальнях. Це про інвестиції у здоров'я наших дітей, їхнє майбутнє та стійкість нації. Саміт Nutrition for Growth дав нам можливість продемонструвати, що Україна на правильному шляху й має всі шанси стати на ряду з лідерами у питанні здорового харчування на міжнародному рівні».

Квітень – перша леді України Олена Зеленська зустрілася з Жаком Гербером – Уповноваженим Уряду Швейцарії з питань України

Перша леді України Олена Зеленська провела зустріч з Жаком Гербером, уповноваженим уряду Швейцарії з питань України, до якої долучились заступник Міністра освіти і науки Андрій Сташків та керівник команди реформи шкільного харчування Орест Степаняк. Одним з головних акцентів стало обговорення подальших кроків у реформуванні системи шкільного харчування.

Учасники зустрічі відзначили всебічну допомогу від Швейцарії в умовах війни, а також участь у глобальних ініціативах на підтримку України.

Особливу увагу під час зустрічі було приділено реформі системи шкільного харчування. Завдяки співпраці з Посольством Швейцарії та швейцарсько-українськими проектами «DECIDE» і «Діємо для здоров'я» вдалося реалізувати низку важливих ініціатив, серед яких:

- створення національного інформаційного порталу «Знаймо»;
- організація вебінарів та онлайн-курсів для педагогів і управлінців;
- розроблення збірника рецептур за участі шеф-кухаря Євгена Клопотенка;

- створення 17 кулінарних хабів, з яких 6 – за підтримки Швейцарії.

Водночас постають й виклики, які потребують подальших рішень. На сьогодні лише 20% харчоблоків у школах відповідають сучасним стандартам, а потреба у професійній підготовці кухарів зростає. У перспективі – розширення мережі кулінарних центрів до 60 по всій країні.

Окремо обговорено плани щодо масштабування програми безоплатного харчування, яка стартувала у 2024 році. Уже зараз вона охоплює 1,6 мільйона учнів початкових класів, і з вересня 2025 року має поширитись на учнів середньої школи в прифронтових регіонах.

Перша леді висловила впевненість у подальшому зміцненні співпраці зі Швейцарією задля досягнення головної мети – забезпечення якісного, здорового й доступного харчування для всіх українських школярів.

РОЗДІЛ IV – ПАРТНЕРСТВО ТА СПІЛЬНІ ПРОЄКТИ

Березень – БО БФ «ЖОВТО БЛАКИТНІ КРИЛА» в межах реалізації проєкту «Посилення соціального захисту дітей в Україні шляхом впровадження стандартів НАССР і модернізації шкільних їдалень» оголошує конкурс з відбору закладу загальної середньої освіти

Під час проведення 12-13 листопада 2024 року Європейського регіонального саміту шкільного харчування було підписано Меморандум про співпрацю Міністерства розвитку громад та територій України з Національною асоціацією громадського харчування та благодійним фондом «Жовто блакитні крила».

Меморандум закладає основу для співпраці в напрямку модернізації харчоблоків із застосуванням комплексного підходу, запровадження та дотримання стандартів НАССР.

У межах партнерства 28 березня БФ «Жовто блакитні крила» оголосив конкурс на відбір шкіл для реалізації проєкту «Посилення соціального захисту дітей в Україні шляхом впровадження стандартів НАССР і модернізації шкільних їдалень».

До участі запрошуються заклади загальної середньої освіти із Житомирської, Київської, Львівської, Одеської, Рівненської та Чернівецької областей.

Що передбачає проєкт:

- закупівля та встановлення сучасного кухонного обладнання і меблів;
- навчання кухарів і адміністрації шкіл щодо впровадження стандартів НАССР і роботи з новим обладнанням;
- обов'язкове співфінансування до 15% від бюджету закупівлі (виключно у грошовій формі).

Проєкт реалізується у партнерстві з ChildFund Deutschland за підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини.

РОЗДІЛ V – НАВЧАЛЬНІ КУРСИ, ВЕБІНАРИ, ПОСІБНИКИ

24 січня – навчальний тренінг для представників органів місцевого самоврядування, проєктувальників, архітекторів та представників проєктних організацій

Масштабне оновлення шкільних їдалень потребує не лише фінансування, а і якісної підготовки проєктної документації. Саме на це був спрямований тренінг, який відбувся 24 січня 2025 року в Києві – захід об'єднав представників громад, архітекторів та фахівців із проєктування.

Учасники отримали практичні інструменти для створення проєктно-кошторисної документації, що відповідає чинним технічним і фінансовим стандартам.

Це особливо важливо з огляду на заплановане фінансування у 2025 році – 960 млн грн субвенції передбачено в держбюджеті для оновлення харчоблоків, включно з ліцеями з посиленою військовою підготовкою.

Захід відбувся у гібридному форматі – з можливістю офлайн і онлайн участі. Головна мета – підвищити спроможність громад якісно реалізовувати інфраструктурні проєкти та забезпечити ефективне використання державних коштів.

13 лютого – безплатний онлайн-курс «Основи здорового харчування для учнів 5–9 класів»

Здорове харчування поступово займає своє місце поруч з основними навчальними дисциплінами. У межах реформи шкільного харчування триває робота над створенням практичних освітніх матеріалів, що допомагають учням, педагогам і батькам формувати корисні щоденні звички.

Новий [онлайн-курс](#), розроблений за ініціативи першої леді України Олени Зеленської та за підтримки ЮНІСЕФ, став ще одним важливим кроком у цьому напрямі. Його створено у співпраці з Міністерством освіти і науки, Міністерством охорони здоров'я та Командою реформи шкільного харчування. Доступ до матеріалів відкрито на платформі EdEra.

Курс розрахований на вчителів, які працюють із підлітками – учнями 5–9-х класів. Саме в цьому віці діти починають ухвалювати більше самостійних рішень, у тому числі – щодо харчування.

Тож завдання педагогів – надати їм якісну й доступну інформацію.

Що пропонує курс:

- готові плани уроків для учнів 5–7-х та 8–9-х класів;
- чотири тематичні модулі з короткими відео;
- інтерактивні презентації та ігрові завдання;
- інструменти для роботи з батьками;
- сертифікат після проходження курсу.

Мета таких ініціатив – не лише передати знання, а й сформувати в школі культуру свідомого ставлення до харчування.

Через освітян, батьків та учнів закладається основа для здорового способу життя, що в довгостроковій перспективі позитивно впливає на фізичний і емоційний стан дітей, їхню успішність та добробут.

Лютий – дослідження про ожиріння в рамках Європейської ініціативи ВООЗ

В Україні кожна п'ята дитина віком від 6 до 8 років має надлишкову вагу. За даними Європейської ініціативи ВООЗ, 23% українських дітей страждають від зайвої ваги, що є серйозним викликом сьогодення. Це напряму впливає на якість життя, розвиток і здоров'я майбутнього покоління. У [спецпроекті](#) від Української правди, який вийшов 11 березня, дослідили проблему дитячого ожиріння та обговорили шляхи її розв'язання.

Серед основних причин – малорухливий спосіб життя, надмірне споживання цукру та шкідливих жирів, а також дефіцит овочів і фруктів у щоденному раціоні. Нездорове харчування є частиною ширшої поведінкової та культурної проблеми, яка починається вдома, але має продовження і в школі.

Попри те, що в Україні показник надлишкової ваги у дітей нижчий, ніж у деяких європейських країнах (на Кіпрі – 42%,

в Італії – 37%, в Іспанії – 34%), ситуація залишається критичною.

Реформа шкільного харчування, ініційована першою леді України Оленою Зеленською, покликана змінити ситуацію. Вона спрямована на впровадження збалансованого, якісного та безпечного харчування в усіх школах країни. Команда реформи активно працює над формуванням обізнаності – допомагає учням, їхнім батькам і педагогам краще розуміти основи здорового харчування.

Проблема дитячого ожиріння вимагає рішучих дій. Змінити ситуацію можливо лише через комплексний підхід: здорове харчування в школі, освітні ініціативи, підтримку родин та формування культури свідомого ставлення до їжі. Запровадження рішень сьогодні – запорука здорового, активного та повноцінного життя дітей завтра.

17 березня – навчальний тренінг «Як провести ефективні закупівлі під час модернізації харчоблоків закладів освіти?»

Захід було організовано у Львові Антикорупційною ініціативою ЄС у співпраці з Командою реформи шкільного харчування та Міністерством освіти і науки України.

Подія стала логічним продовженням співпраці, що триває з травня 2024 року, і має на меті посилити прозорість і доброчесність у використанні державної субвенції на модернізацію шкільних їдалень. У 2024 році на ці цілі було виділено 1,5 млрд гривень, що дозволило розпочати реалізацію 173 проєктів у різних регіонах. Програма продовжена й у 2025-му – триває відбір нових заявок на суму 960 мільйонів гривень.

Участь у тренінгу взяли понад 500 представників громад в онлайн-форматі та понад 20 – наживо. Протягом заходу експерти поділилися практиками контролю реалізації субвенції, розглянули інструменти моніторингу закупівель, обговорили успішні приклади модернізації харчоблоків і надали конкретні рекомендації щодо підвищення ефективності процесів. Завершальним етапом стало ознайомлення

з оновленою шкільною їдальнею у місті Новий Розділ, що стала прикладом якісної реалізації реформи на місцях.

Модернізація харчоблоків – один із ключових напрямів реформи шкільного харчування, яка окрім цього включає ще три стратегічні цілі:

- посилення інституційної спроможності громад;
- підвищення кваліфікації фахівців;
- комунікацію здорового харчування.

Проведення такого тренінгу – це відповідь на висхідні потреби громад в експертній підтримці та практичних знаннях. Забезпечення ефективних і доброчесних закупівель є запорукою того, що виділені кошти будуть ефективно застосовані, створюючи безпечне, сучасне та здорове середовище у школах.

РОЗДІЛ VI – ДОКУМЕНТИ, ЗАТВЕРДЖЕНІ В РАМКАХ РЕФОРМИ

7 січня – затверджено Державний освітній стандарт з професії «Кухар закладу освіти»

Професійна підготовка кухарів для шкіл та інших освітніх закладів отримала чітке нормативне підґрунтя. Вперше в Україні затверджено державний освітній стандарт, який визначає вимоги до знань, навичок і компетентностей фахівців, що відповідають за шкільне харчування.

Стандарт розроблено відповідно до чинного законодавства у сфері освіти та професійної підготовки, на основі сучасного компетентнісного підходу. Він визначає чітку структуру професійних кваліфікацій:

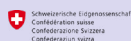
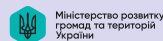
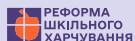
- «Помічник кухаря закладу освіти», 3 рівень НРК;
- «Кухар закладу освіти», 4 рівень НРК;
- «Шеф-кухар закладу освіти», 5 рівень НРК.

Стандарт окреслює вимоги до професійної діяльності з урахуванням специфіки

роботи в освітньому середовищі: знання сучасних санітарно-гігієнічних норм, принципів HACCP, правил безпеки праці та особливостей приготування їжі для дітей різного віку. Також передбачено можливість перепрофілювання та підвищення кваліфікації.

До розробки стандарту долучилися фахівці з професійно-технічної освіти та представники навчально-методичних центрів, викладачі, методисти та експерти Команди реформи шкільного харчування.

Затвердження стандарту – вагомий крок у межах реформи шкільного харчування, це рішення посилює напрям розвитку професійної освіти та підвищує рівень фаховості кухарів.

Ми щиро вдячні за інтерес до нашої роботи!

Ваша залученість та віра в реформу шкільного харчування надихають нас рухатися вперед і створювати краще завтра для українських школярів.

Разом змінюємо — **Реформуємо!**

Тисніть, тут наші ресурси:

